

Mély-ég objektumok

Észlelő	Észlelés	Műszer
Berkó Ernő (Ludányhalászi)	34	35,5 T
Boleska Gábor (Budapest)	3	15x70 B, 6 L
Erdei József (Bogyiszló)	1	19,6 T
Horváth Tibor (Hegyhátsál)	13 leírás	26 MC
Kereszty Zsolt (Miskolc)	3 CCD	25,4 SC
Kiss Péter (Kerepes)	10	11 T, 44,5 T
Kocsis Antal (Balatonkenese)	2	15,5 T
Lőrincz Imre (Budapest)	3	10 L
Nagy Zoltán Antal (Budapest)	1 CCD	15 T
Papp Sándor (Kecskemét)	4	24,4 T
Szabó Gábor (Monor)	2	15,2 T

Március hónapban 11 észlelő 76 észlelését küldte be, 59 rajzos észlelés, 13 szöveges leírás és 4 CCD-felvétel formájában. Rövidítések: B= binokulár, MC= Makszutow-Cassegrain-távcső, L= refraktor, SC= Schmidt-Cassegrain-távcső, T= Newton-reflektor, GX= galaxis, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, LM= látómező.

A hónap első fele adott — néhány napra — lehetőséget érdemi mély-ég megfigyelések végzésére, a második felét a rengeteg csapadék jellemezte, alkalmi, röpké órákat engedve az észlelőknek. Sajnos kevesen tudták kihasználni ezt a rövid időt. Talán ezzel magyarázható a rövid észlelőlista, amit a rovatvezető intenzívebb rajzolásorozata tudott kissé „szépiteni”. A listán szerepel néhány késve érkezett februári, valamint most beküldött régebbi észlelés is. Csak néhány objektumról lehetett több észlelésből feldolgozást készíteni, így a megszokottól eltérően nem tudunk „sok észlelős” objektumokat bemutatni.

NGC 3605, 3607, 3608 Leo GX

15,4 T, 75x: A látómezőben három galaxis látszik. Középen látható a kb. 9^m-10^m fényességű 3607. Tőle É-i irányban a 3608 majdnem kör alakkal, közepe felé kissé fényesebb, 11^m lehet. DNY-i irányban látható a 3605. Ez utóbbi csak EL-sal volt észlelhető, fényessége $13^m,5$. (Kónya Béla, 1997)

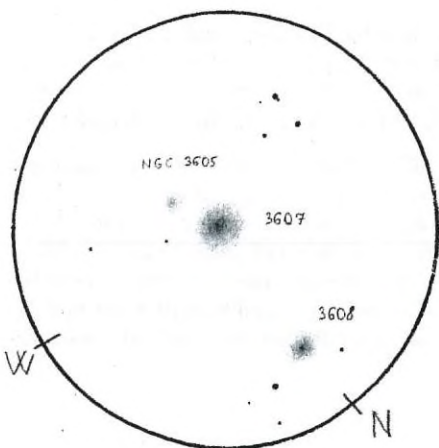
15,5 T, 80x: 3607: Könnyen látható, feltűnő GX, fényes csillagszerű maggal, fényesebb belső tartománnyal, amely fokozatosan halványodva beleolvad a háttérbe. Mérete kb. $3' \times 3'$. 3608: Az előzőnél valamivel halványabb, de ez a GX is könnyen látható. Szintén csillagszerű maggal és fényesebb belső résszel rendelkezik, mely fokozatosan halványodik a perem felé. Ez kisebb, kb. $2' \times 2'$ -es, kör alakú GX. Egymástól kb. $6'-7'$ -re fekszenek. (Csuti István, 2000)

20 T, 100x: Az NGC 3607 viszonylag fényes kis ködszerű objektum, kevés részletet mutat, csak a központi fényesebb rész látszik, nincs jól elkülönülő fényes magja. A

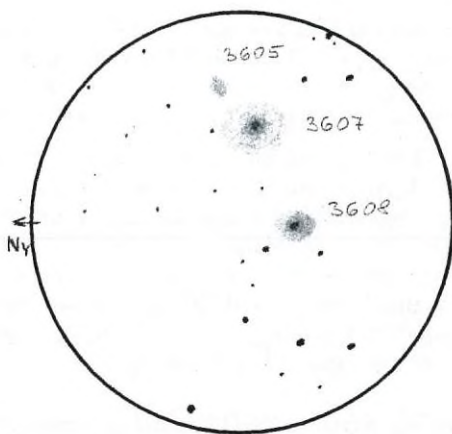
környező csillagok között azonnal észrevehető, de városi égen ennél több nem látszik belőle. Tőle északi irányban inkább csak EL-sal látszik a galaxis társa a 3608, ez jóval halványabb és kisebb átmérőjű. Részletek nem láthatók. (Sápi Csaba, 1996)

24,4 T, 70x: A GX trióból az NGC 3607–3608 viszonylag könnyen elérhető a közepesnél alig jobb légkörnél is. Közülük az NGC 3607 jóval fényesebb mint a kissé É-ra (5'–6') fekvő, ugyancsak elliptikus 3608, ami alig megnyúlt, inkább körszerű. **120x:** A nagyobb (3607) GX uralja a LM-t, kb. 3'-es (3'x1,5) PA 220 lapultsági irány, mellette DK-re két 11^m–11^m,5-s csillag. A köd centrális régiója fényesebb (ez is megnyúlt?), az NGC 3608-é, a halványsága mellett inkább szembetűnő — itt is van két halvány csillag ÉNy-ra. É-ra a LM-t egy 10^m-val kezdődő csillagív zárja. Az NGC 3605-öt nem látni (168x-ossal, kb. félórányi kínlódás után a 3607-től D-re látni vélek valamit, de ez a koordináták szerint nem lehet a 13^m,0–13^m,5 3605) (Papp Sándor, 2000) (A rajzon bejelölt — látni vélt valami a 3605 GX helye, így a használt koordinátákkal lehet probléma, hiszen Papp Sándor ott az NGC 3605-öt látta! B. E.)

27 T, 120x: Csodálatos a három GX egy LM-ben. A középső, az NGC 3607 a legfényesebb, 11^m-s. A másik kettő 12^m ill. 13^m fényességű. A központi tag a legnagyobb is egyben a maga 2,5 átmérőjével. Mindhárom GX feltűnően fényes középtájon, az NGC 3608-nál néha csillagszerű mag villan elő. Közös bennük továbbá, hogy halójuk fokozatosan vész a háttérbe. (Tóth Zoltán, 2000)

27 T, 120x, LM= 21' (Tóth Zoltán)

35,5 T, 124x, LM= 24' (Berkó Ernő)

35,5 T, 124x: A három GX első pillantásra feltűnő a jellegzetes kettős csillagsor környezettel. Legnagyobb a 3607, fényes maggal, kissé halványabb magvidékkel és lágy, kissé ovál periferiával. A 3608 hasonló látvány, csak kisebb kiterjedéssel. A 3605 halvány, ovális derengés. Pici, részletek nélküli (Berkó Ernő, 2000)

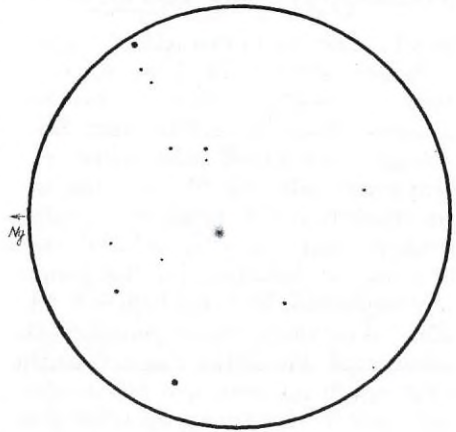
NGC 3626 Leo GX

11 T, 96x: Elég homogén és viszonylag nagy kiterjedésű. Részleteket nem láttam, de szokatlan megjelenésű. (Bakos Gáspár, 1992)

15,4 T, 120x: A látómezőben közepen látható GX szinte kör alakú, egyenletes fényességű, $10^m-10^m,5$ -val. (Kónya Béla, 1997)

15,5 T, 80x: Könnyen azonosítható GX, amely kb. $1,5 \times 2,5$ -es méretű. Megnyúltság kb. PA 170/350 irányban tapasztalható. Fényes magja van, a perifériák hirtelen halványodva bizonytalanul vesznek a semmibe. A magrész és a külső tartomány intenzitás-különbsége nagy. (Csuti István, 2000)

24,4 T, 70-186x: A kb. $11^m,0$ -s kis GX jól feladta a leckét, de azért felismerhető két $12^m,0$ -s csillagtól É-ra. Tőle D-re egy tört csillagsor is van. A kicsi GX kb. $1' \times 1,5$ -es, alig lapult, talán ÉÉNy-i megnyúltságú. Centruma 186x-os nagyításnál felismerhető, nem is csillagszerű. (Papp Sándor, 2000)

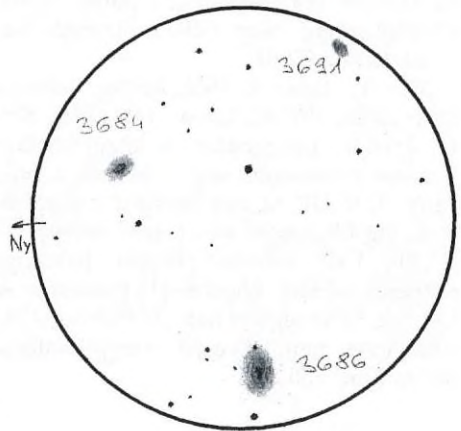

15,5 T, 80x, LM= 42' (Csuti István)

NGC 3681, 3684, 3686, 3691 Leo GX

15,4 T, 120x: 3 db. galaxis látszik a LM-ben, DNy-i irányban a 3681, kb. $12^m,5$ fényességgel. Alatta (ÉK) látható a halványabb és elnyúltabb 3684, és még ez alatt a 3686 fényes galaxis. Mind a háromnak a felületi fényessége egyenlő. (Kónya Béla, 1997)

35,5 T, 124x: Három feltűnő GX. A 3686 a legérdekesebb. A mag fényes, elnyúlt. Az övező részek is fényesek, grízes hatást keltve. A halo ezt keskeny szegélyként keretezi. A halo D-i peremén, valamint a Ny-i széle mellett 1-1 csillag villószik. 3684: Halványabb. A kiterjedt elnyúlt fényes magvidéket halvány halo fogja közre, hasonló ovalitással. A 3691 sejtelmes elnyúlt, részletek nélküli fénylés. Ez a legkisebb, de még könnyen látszik. (Berkó Ernő, 2000)

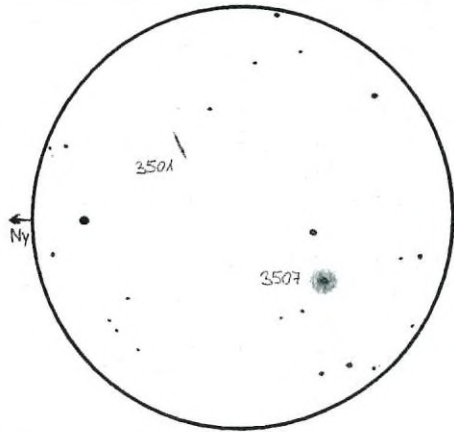

35,5 T, 124x, LM=24' (Berkó Ernő)

A négy közeli galaxisból — a távcső beállításától függően — közepes nagyítással három befér egy LM-be. A két észlelő más-más beállítást használt! (B. E.)

NGC 3501, 3507 Leo GX

35,5 T, 124x: A LM-ben feltűnő a 3507. A fényes centrális (kb. 1'-es) részt kb. 3x-os átmérőjű diffúz, halvány „fénylés” övezi. A centrális rész érdekessége, hogy KL-sal néha csillagszerű benyomást kelt, míg EL-sal határozottan kiterjedt. A GX szabályos kör alakú látványt nyújt. Tőle DNy-ra kb. 10'-12'-re a nagyon halvány 3501 éles pengeként emelkedik ki az égi háttérből. Kb. 0,5x3'-es mérete kissé kompenzálja a kis fényességét. ÉK-DNy-i megnyúltságán kívül egyéb részletet nem mutat. Mindenesetre érdekes így együtt az éléről és a lapjáról látszó két galaxis. (Berkó Ernő, 2000)

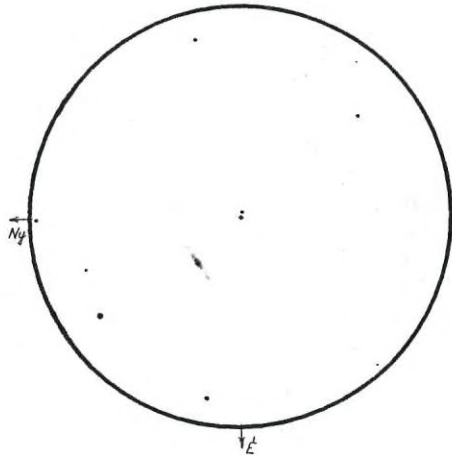

35,5T, 124x, LM= 24' (Berkó Ernő)

NGC 4666, 4668 Vir GX

15,5 T, 80x: Szép GX, mely 4:1 arányban és PA 30/210 irányban megnyúlt, mérete kb. 4'x1'. Magrésze fényesebb, a perifériák viszont (valószínűleg a párás égnek köszönhetően) csak néha villannak be. (Csuti István, 2000)

35,5 T, 124x: A 4666 fényes, feltűnő fényszivar, PA 40/220-as fekvéssel. Kb. 4:1 arányban megnyúlt. A központi tartomány fényesebb, míg a két vége halvány. Tőle DK-re, egy halvány csillagháromszög túoldalán van a 4668, amely kicsi, kb. 1'x2' méretű. Nagyon halvány, részletek nélküli, közel É-D-i fekvéssel. A LM-ben van még két nagyon halvány GX, amelyeket nem sikerült megpillantani. (Berkó Ernő, 2000)

15,5 T, 80x, LM= 42' (Csuti István)

BERKÓ ERNŐ

Helyesbítés

Sajnálatos elírás történt a Meteor 2000/3-as szám 50. oldalán. A LM-karika baloldalának közepe jelölné ki a nyugati irányt, nem pedig a leírt jobboldala. Ez eddig is sok észlelőnek így volt természetes. Az elírásért elnézést kér a rovatvezető.